

دانشگاه صنعتی شریف

دانشکده مهندسی کامپیوتر

فرایندهای تصادفی در بیوانفورماتیک

نیمسال دوم ۱۴۰۰-۱۴۰۱

استاد: محمدحسین رهبان

گردآوردندگان: محمدعلی صدرایی جواهری و امیرحسین عاملی

بررسی و بازبینی: مهران حسین زاده

تمرین چهارم

فرایندهای تصادفی ایستا و ارگادیک

مهلت ارسال: ۲۴ فروردین

- مهلت ارسال پاسخ تا ساعت ۲۳:۵۹ روز مشخص شده است.
- در طول ترم امکان ارسال با تاخیر تمرینها بدون کسر نمره تا سقف ۱۰ روز (تا سقف ۳ روز برای هر تمرین) وجود دارد. محل بارگزاری جواب تمرینها بعد از ۵ روز بسته خواهد شد و پس از گذشت این مدت، پاسخهای ارسال شده پذیرفته نخواهند شد. همچنین، به ازای هر روز تأخیر غیر مجاز ۱۰ درصد از نمره تمرین به صورت ساعتی کسر خواهد شد.
- همکاری و همفکری شما در انجام تمرین مانعی ندارد اما پاسخ ارسالی هر کس حتما باید توسط خود او نوشته شده باشد.
- در صورت همفکری و یا استفاده از هر منابع خارج درسی، نام همفکران و آدرس منابع مورد استفاده برای حل سوال مورد نظر را ذکر کنید.
- لطفا تصویری واضح از پاسخ سوالات نظری بارگذاری کنید. در غیر این صورت پاسخ شما تصحیح نخواهد شد.
- تمرین از ۱۲۵ نمره و نمره کامل ۱۱۵ می باشد.
- پاسخ تمامی سوالات (تئوری و عملی) را در یک فایل فشرده به صورت `SPBio_HW2_[firstName]_[lastName]_[StudentId]` نامگذاری کرده و ارسال کنید.

سوالات نظری (۱۰۰ نمره)

۱. قمارباز بازنده (۱۰ نمره)

حالت تغییر یافته مسئله Gambler's ruin را به این صورت در نظر بگیرید که در هر حالت علاوه بر احتمالات p و q ، بازی با احتمال r که $p + q + r = 1$ ، مساوی می شود و پول قمارباز تغییری نمیکند. برای این بازی موارد زیر را حساب کنید:

- (آ) احتمال اتمام بازی با سرمایه اولیه k که $0 < k < N$ می باشد.
- (ب) مقدار متوسطی زمانی که لازم است که با شروع با سرمایه اولیه k ، بازی به اتمام برسد.
- (ج) در حالتی که احتمال p و q برابر باشند دو مورد بالا را بدست آورده و نتیجه حاصله را تحلیل کنید.

۲. قمارباز بازنده (۱۰ نمره)

یک قدم زنی تصادفی را به این صورت در نظر بگیرید که دارای حالت های $\{0, 1, \dots, N\}$ می باشد که حالت N یک گره جذب کننده می باشد و حالت 0 یک گره بازتابنده (Reflecting) به این صورت می باشد که با احتمال q در همان گره می ماند و با احتمال p به گره بعدی (۱) می رود. بقیه گره ها مشابه حالت Ruin Gambler's می باشد.

- (آ) احتمال رسیدن به گره N را با شروع از حالت k که $0 \leq k < N$ ، بدست آورید.
- (ب) با فرض $p = q$ مقدار متوسطی زمانی که لازم است که با شروع از حالت k که $0 \leq k < N$ ، به خانه N برسید را بدست آورید.

۳. قمارباز بازنده (۱۰ نمره)

یک فرایند تولد و مرگ را در نظر بگیرید که برای $i = 1, \dots, N - 1$ داشته باشیم $b_i = ib$ و برای $i = 1, \dots, N$ داشته باشیم $d_i = id$ که متغیرهای b و d مثبت و برایشان شرط $(b + d)N \leq 1$ صادق باشد. میانگین جمعیت بعد از n واحد زمانی به صورت زیر محاسبه می‌شود:

$$\mu(n) = \sum_{i=0}^N ip_i(n)$$

(آ) رابطه زیر را اثبات کنید:

$$\mu(n+1) = (1 + b - d)\mu(n) - dNp_N(n)$$

(ب) با کمک رابطه بازگشتی بالا یک کران بالا برای $\mu(n)$ بدست آورید و حد $\mu(n)$ را در حالتی که $b < d$ باشد بدست آورید.